

ard noemen.
rookgerdijn
ewijzen, dat
zal ik hem
dienste van
onderlinge

sie, zou Ds
elijk in het
Standard

Reformatie
Het groote
de „vrijge-
staten „on-
er is „alle
in de ver-

te groeten,

h. U. S. A.

et antwoord
er heeft da
na's briefje.
gande korte

van het leg-
ds Doekes.

gezien voor
ekening ligt
stende syno-
nen naasten
een besten
vart op wit

der synode
NEEN ge-
naar „kerk-
loovigen en
e vraag der
n dat NIET
t die for-
DIE vraag
amin als ik

Wij hebben
geen eigen
n. Alleen de
f Bouma of
aalde pun-
zen vriend
len. We zien
de andere
erstand heb-
r dus.
K. S.

DKEN

EN

isatiebureau
de domine's
in polemie
in het R.K.

zon" enkele
kking heb-
le St. Jan te
telijke gezag
it. Zijn con-
Woord der

Piket in De

rijkt voor 't
tegenwoor-
gend leerge-
een feilbaar
leden Prof.
zijn opinie
rk, die bij
toelaatbaar
en en waar-
aatste num-
chreef Prof.
a wat ze in

ek vindt Da
weifelende,
e en uitban-
hij zich ge-

gelegenheid
stuk maakt

een letwat zieligen indruk. Wanneer er niet zulke felle aanvallen in werden gedaan op het werk der vrijmaking en daardoor op de protestantsche zaak in het algemeen, zouden we er met enkel kennisname aan zijn voorbijgegaan. Nu mag dit echter niet.

„U hebt, Pater P., zoo begint opponent zijn verweerschrift, ongetwijfeld zonder opzet, mij gewond met Uw woord. Ik heb de kerk van Christus van harte lief. Haar verseurdheid is mij een groote smart en een bittere beproeving. Daarom had U mij op dit punt liever niet moeten raken op deze wijze.

Als U onze belijdenis inzake de macht der kerk wilt aanvallen dan wil ik gaarne luisteren en nadenken, hoe forsich Uw woord ook is. Maar U moet tegen de kerk van mijn doop niet uitspelen dan man, die haar heeft versacht, geschonden en gescheurd.

Vóórdat Ds de R. tegenover den R. K. Pater op deze wijze zijn ontboezemingen geeft zegt hij, vóór hij zich tot antwoorden heeft gezet, onder „biddend overleg“ alles rustig te hebben overwogen. Wanneer hij „heet van den naald“ geantwoord had zouden er misschien anti-papistische neigingen uit zijn pen zijn gevloeid.

Maar, hoe spot toch deze uiting van rustige overweging en biddend overleg met het neergeschreven gedachtenpinsel, dat U o.a. in voorgaande zingnede heeft gelezen!

Schrijver voelt zich gewond, maar even verder wondt hij biddend overpeinzend den hooggeachten en begaafden protestantschen broeder, Prof. Dr K. Sch., op de meest felle wijze en maakt daarbij de Protestantsche zaak noodeloos tot een aanfluiting bij Roomsche-Katholieke christenen.

Hij tracht verder in z'n stuk de deskundige Zeer Eerw. medewerkers van De Linie zijn persoonlijke visie op de scheuring in onze kerken bij te brengen door te lanceeren, dat het de kanker van subjectivisme is, waardoor zooveel Prof. Sch. zijn gevolgd, alsof deze argeloze R. K. Pater dit zóó maar van hem slikt.

Overigens, hoe is het mogelijk, dat deze mede-schorrende Dominé zulke dingen schrijft. Nog slechts ruim een jaar geleden gaf hij zich uit voor iemand, die het ook in alles niet met de synode '42 eens was en vóór eenige maanden werd door hem bij een discussie over 't kerkelijk conflict gezegd: „Laat dit tenslotte nog gezegd zijn, dat hier vanavond iemand geweest is, die 't ook niet in alles met de synode eens is, maar toch in de kerk blijft“.

In heel de gehouden discussie is met geen woord over het hier bedoelde subjectivisme gerept. Welk een voorlichting dus aan andersdenkenden, die hij, evenals z'n eigen protestantsche broeders, ook ten diepste heeft gekrenkt.

Het is wel aardig even iets te citeeren uit de dupliek van den Pater. Deze zegt b.v.: „van zijn kant lanceert Ds de R. alles vrijelijk. Zoodra wij zeggen, geneesheer genees U zelf, zet hij zich haastig de martelaarskroon op het hoofd“. Hij krabbelt daarbij ook nog terug op zijn geschreven woord met: „het is mogelijk, dat ik me vergist heb en mijn geheugen niet nauwkeurig was“.

De gedane beschuldiging van onwaarachtigheid werpt hij van zich, maar erkent een onjuistheid in onderdeelen. Hij zegt dan: „U tast mij aan in mijn goeden naam. En ook dat doet zeer. (Zou het Prof. Sch. ook zeer gedaan hebben). Wat moeten de menschen denken, waaronder ik hier leef“.

Ziehier de vermoorde onschuld geteekend!

Hoe is het mogelijk, dat iemand, die in zijn thetische, evangelische voorlichting aan Roomschen zoo jammerlijk faalt en dit erkent, zulk een vernietigend oordeel over Prof. Schilder uitsprekt en mede oorzaak werd, dat een andere D. d. W. in zijn classis op gronden van valsche leer werd geschorst?

Bovendien, is het niet erg, dat een D. d. W. terwille van elgen in het nauw gedreven persoonlijkheid, onnoodig het respect van Roomsche-Katholieken voor onze protestantsche kerken ondermijnt?

De rol van onwaarachtigheid, waarvan P. P. hem beticht, speelt Ds de R. volledig uit tegen zijn eigen prot. broeders, door een ten deele en dan nog onjuiste voorlichting te geven inzake de kerk-scheuring.

Maar Ds de R. kan niet anders; hij woont in z'n synodaal leergebouw als in een glazen huis, kwetsbaar aan alle kanten. Zoo iemand moet niet met steenen gooien, merkt zijn tegenstander kernachtig op.

De giftige pijlen, die hij via het R. K. Weekblad „De Linie“ op Prof. Sch. en in dezen hoogleeraar op de vrijgemaakte kerken afschiet, keeren als een boemerang op zijn eigen hart terug.

Want als er van scheurmaker gesproken moet worden is het toch zeker de uitwerpende partij, die dit odium op zich heeft geladen en nog dagelijks laadt, hetgeen wel erg duidelijk is gebleken in de gemeente, waartoe Ds de R. zelf behoort, toen met behulp van den kerkeraad Ds V. uit den Bosch werd geschorst als ketter.

Bedroevende dingen, inderdaad, maar als men dan met eigen schande ook nog bij anderen te koop loopt worden ze nog bedroevender, want dat is een uiting des harten, die toch eigenlijk bij een rechtgeaard reformatisch, protestantsch christen niet op mag komen.

T.

F. KLEINE DETERS.

PERSSCHOUW

„Neutrale“ boekjes en strijd tegen het geloof.

„De Linie“ vertelt:

Onder den titel „Kijk! en ontdek het leven“ verscheen een vertaling van „Biologie für Jedermann“ door Dr J. Hamacher.

Dit boek is meer een handleiding voor den lezer om zelf — met eenvoudige hulpmiddelen — de levensverschijnselen te onderzoeken, dan een verhaal waarin de schrijver mededeelt, hoe hij dit zelf gedaan heeft (of hoe hij in de boeken heeft gelezen, dat anderen het deden). Het is geen leesboek maar een „doe-boek“. De proefjes zijn goed gekozen en duidelijk beschreven. Men zou dit boek dan ook voorreikelijk kunnen noemen, ware het niet, dat de schrijver het noodzakelijk oordeelt, zijn lezers op de laatste pagina van dit „doe-boek“ nog gauw even aan het verstand te brengen, dat een mensch een dier is.

In dit opzicht ademt het volkomen den geest van het Duitse nationaal-socialistische onderwijs in de „Lebenskunde“, al moet helaas gezegd worden, dat men denzelfden geest ook bij „democraten“ kan tegenkomen. Wij werden vóór den oorlog oversteipt met vertalingen van Duitse populair-wetenschappelijke biologische boeken en deze beginnen weer te komen! Terwijl vertalingen van Franse of Engelse biologische boeken schitteren door afwezigheid, zie ik er al weer drie Duitse tegelijk in de winkels liggen.

Hier tegen past ons waakzaamheid. Niet, omdat die boeken door Duitschers geschreven zijn, maar omdat in Duitschland na 1933 maar weinig biologische boeken verschenen, die niet waren ingeschaakt in de totale „Krieg“ tegen het Christendom. Wie moent, dat dit overdreven is, leze „Mein Kampf“ en stelde zich op de hoogte (in de jaargangen van „Der Biologie“ bijvoorbeeld) van de literatuur over de betekenis van de „Lebenskunde“ bij de uitroeiing van „volksvreemde, jüdisch-voradatische“ instellingen in de Germaanse Geesten, die het Christendom bracht, sociale een aparte plaats van den mensch in de natuur, persoonlijke onsterfelijkheid enz....

Er zijn ook andere Duitse boeken verschenen, maar die worden niet vertaald (Von Frisch's „Aus dem Leben der Bienen“ bijvoorbeeld).

Als de „neutrale“ boekenmarkt doorgaat met „en passant“ de geesten te vergifigen, zal zij ons op den duur dwingen, voor Christenen aparte boeken te gaan schrijven over alle onderwerpen. Wie zal er dan weer over splitszwammen gaan praten??

Tot zoover „De Linie“.

Het is steeds weer hetzelfde. Het „zeuren“ over „splitszwammen“ n.l.: Hetzij het komt van deze, hetzij van kerkelijke zijde.

Maar juist omdat het blad gelijk heeft, moest het niet zelf een plaatje voorzien van volgend onderschrift:

„Redt het kind, en er zullen geen menschen meer te verbeteren of te bestraffen zijn“. (Theophile Roussel.) Want dat is óók tegen de roomsche gedachte. Maar het klopt precies met de anti-splitszwammen-neurose.

De Leidsche flesch.

„De Vrijdenker“ schreef over de verbondsark:

Deze Ark was een geweldige condensator, waarin groote hoeveelheden elektrische energie opgeladen konden worden (een Leidsche flesch dus van groot formaat, welke zich tusschen de binnenste en buitenste goudplaten opzamelde in de ruimte van acaciahout (droge en harde houtsoort, voor condensator uitstekend geschikt). De Hoogepriester, die vanzelf in het geheim was ingewijd, wist precies hoe hij met de geladen Ark om moest gaan, doch de oningewijden, zoals Nadab en Abihu, maakten bij het binnentreden met hun lichamen kortsluiting.

„De Linie“, waaraan we het citaat ontleenen, teekent hierbij aan:

Wat zou Strauss wel zeggen van dezen geweldigen vooruitgang in de Bijbelwetenschap? Jammer is wel, dat uit niets blijkt, dat Nadab en Abihu het Hellige der Heiligen zijn binnengegaan. Maar waarschijnlijk waren er nog meer elektrische centrales!

„Komt ons voor, dat in „De Vrijdenker“, meer op „vrij“ dan op „denken“ het accent moet vallen ditmaal.

Psychotechniekerij“.

„Je Maintiendrai“ schrijft:

Ons kwam een prospectus in handen van het Psychologisch Instituut, Den Haag, onder leiding van Dr J. Luning Prak. Hierin wordt een schriftelijke cursus aangekondigd, voor psychologisch onderzoek in de schoolklas. De deelnemers zullen eerst een algemeene psychologische oriëntering krijgen, vervolgens zullen ze worden ingelicht omtrent de vraagstukken van intelligentie-meting en tests (d. i. bedoeling is, dat ze deze zelf kunnen gaan uitvoeren), daarna komen enkele lessen over bijzondere gevallen (gebreklijke, nerveuse en moeilijk opvoedbare kinderen), en tenslotte: een serie lezbrieven over beroeps- en schoolkeuze.

De motiveering van deze prospectus is aantrekkelijk genoeg. Hoe langer hoe meer wordt immers van de onderwijzers gevraagd, dat zij van deze dingen verstand hebben, zowel met het oog op hun werk voor de klas (onderwijsvernieuwing, persoonlijkheidsopvoeding), alsook omdat de ouders raad komen vragen over de toekomst van hun kinderen. En volkomen terecht merkt Dr Luning Prak op, dat in Amerika op dit gebied reeds zeer groote vorderingen zijn gemaakt, terwijl men hier te lande nog in menigen, zoogenaamd „verantwoordelijken“ kring, het zonderlinge machtwoord spreekt, dat men in psychotechniek en tests „niet gelooft“.

Wat ons betreft, wij „gelooven“ inderdaad in de groote betekenis van de psychotechniek. Wij meenen, dat men deze moderne methodes niet meer verwaarlozen kan, wanneer men ernstig wil pogen, om de jonge menschen te oriënteren in de richting, die bij hun wezen past en die hen in staat kan

stellen, de gemeenschap zoo goed mogelijk te dienen. Tevens erkennen wij gaarne, dat Dr Luning Prak tot de pioniers op dit gebied behoort. Maar toch bevangt ons eenige twijfel en zorg. Want wij vragen ons af, of de psychotechniek een vak is, dat in 40 lezbrieven geleerd kan worden, zelfs wanneer de leerlingen wekelijks vragen moeten beantwoorden, en tenslotte een examen doen. Wij hebben zelf ook wel eens gewerkt met schriftelijke cursussen, maar daarbij steeds gemerkt, hoe snel het misverstand oprijst tusschen leraar en leerling, die elkaar immers niet persoonlijk kunnen waarnemen. En, waar het hier een zeer uitgebreide, zeer gecompliceerde en zeer moeilijke stof geldt, zien wij het gevaar, dat de „afgestudeerde“ zich tot méér in staat zou wanen, dan hij in werkelijkheid is. Zelfs wanneer de cursus van Dr Luning Prak volkomen wetenschappelijk verantwoord zou zijn (hetgeen wij niet kunnen beoordeelen), dan nog schijnt dit ons een hachelijke onderneming.

Er is in de laatste twintig jaar een vloedgolf van schriftelijk onderwijs over ons volk losgebroken. Er is veel kaf bij al dat materiaal, naast veel koren.

Meer kaf dan koren, dat is ons oordeel.

En die cursussen, dat is heelmaal een slag in 't gezicht der psychotechniek in abstracto. Niet in concreto, helaas.

Duitsch verzet.

„Je Maintiendrai“ schrijft:

In Duitschland is een officiële agitatie ontstond tegen de Nederlandsche grenscorrections. De Duitse autoriteiten hebben plakaten laten drukken, welke overal in de grensgebieden door de bevolking moeten worden opgehangen. De inhoud daarvan luidt als volgt:

„Nog liggen onze huizen en kerken in puin. Nog zijn velen van onze schigenooten en zoonen niet in het vaderland terug. Daar benauwen plotseling nieuwe zorgen ons hart. Wij worden gekweld door Nederlandsche annexatieplannen, waardoor onze laatste krachten ons beogen om ons vernield land weer op te bouwen. De afscheiding van ons land zal alle relaties met onze familie en onze klanten te niet doen en juist temidden van hen dachten we om ons nood en ons lijden te dragen en de moeilijkheden van dezen tijd te boven te komen.

Van geslacht tot geslacht zullen wij temidden van het Nederlandsche volk aan de grens, dat door taal en religie ons vreemd is, een kleine en niet hoog aangeslagen minderheid zijn. Wij huijveren als wij aan de toekomst denken. Hoe kan het rechtvaardigheidsgevoel van de geheele wereld zoo iets goedkeuren, na alle ellende, die reeds over ons is gekomen?

Daarom smeeken wij de groote mogendheden uit het diept van ons hart:

Laat ons den grond waarop wij wonen! God helpe ons!“

Commentaar hierop is overbodig. Het lijkt wel, alsof niet Duitschland, maar Nederland den oorlog ontzettend heeft, alsof niet Duitschland maar Nederland de onderdrukker was van alle menschelijke vrijheden en de vernietiger van alle welvaart. Wanneer de Duitse leiders niet heel gauw gaan beseffen, dat zij met dit soort propaganda juist het tegenovergestelde bereiken van hetgeen zij willen, dan bewijzen zij hun eigen volk een heel kwaden dienst. Ons althans laat deze brallende rhetoriek steenkoud.

We wilden dat „J. M.“ overal zoo juist was in het verdedigen van regeeringsplannen.

K. S.

KORTE BERICHTEN

— TOT OPWEKKING VAN DE GEWETENS. De deputaten voor de Zending onder Heidenen en Mohammedanen hebben aan het adres van de Zendingarbeiders en Predikanten van „De Gereformeerde Kerken in Nederlandsch-Indië“ een missive gericht, waarin zij wijzen op den kerkelijken strijd, die in de jaren 1942—1946 ons leven beroerd heeft, en die in 1944 geleid heeft tot onze vrijmaking. Zonder een uitvoerig resumé van den gang van zaken voor te leggen, willen zij de aandacht vragen voor het essentiële in dezen kerkelijken strijd.

In 1942 deed de Generale Synode der Geref. Kerken een leeruitspraak aangaande „genade-verbond en zelfondersoek“. Volgens deze uitspraak — door de Synode nader toegelicht — moest als waarheid Gods beliden worden, dat de kinderen der geloovigen zijn te houden voor wedergeboren, totdat het tegendeel blijkt. Dit houden voor wedergeboren moest dan geschieden op grond van het feit, dat het verbond der genade in feite is opgericht met de uitverkorenen en de sacramenten de aanwezige inwendige genade verzegelen.

Toen hiertegen gravamina werden ingediend, handhaafde de Synode in haar agn. prae-advies haar leeruitspraak, verklaarde haar bedoelingen nader, en zeide, dat al wie hiertoe niet ten volle in overeenstemming was, in strijd kwam met de eenigheid der leer, en trouwbreek pleegde aan zijn onderteekeningformulier.

Daarbij nam de Synode het besluit, dat het kerkverband meebracht, dat ieder zich altijd de facto te onderwerpen heeft aan genomen besluiten der meerdere vergaderingen en verplicht is aan de uitvoering daarvan mede te werken, totdat een Generale Synode een genomen besluit intrekt. Niemand mocht dan ook iets leeren, wat niet ten volle met 1942 in overeenstemming was.

Daarna gaf de Synode haar bekende „zeftien punten“, waarin nog weer eens haar leeruitspraak nader werd toegelicht, en tenslotte kwam zij in 1946 met haar „vervangingsformule“, waarbij zij uitdrukkelijk uitsprak, dat de zakelijke inhoud van 1905 en 1942 hierin gehandhaafd was.

Overzien wij in vogelvucht dezen gang van zaken, dan ontdekken wij, dat in 1942 geleerd moest worden, dat de kinderen der geloovigen zijn te houden voor (reeds) wedergeboren, (perfectum), en dat thans in 1946 geleerd mag worden: a. dat de kinderen zijn te houden voor (reeds) wedergeboren, en b. zijn te houden voor te zullen wedergeboren worden.

Nu is voor een ieder, die simpel deze feiten noemt, en den gang van zaken overziet, duidelijk, dat een Synode nimmer binden mag aan een leeruitspraak, die een „toelichting“ noodig heeft, daarna een „prae-advies“, daarna „zeftien punten“, en tenslotte vervangen wordt door een geheel nieuwe formule. Als